

FYBA MAR(ANC)
(To be implemented from 2022-23)
SEM-1 (UMAR 101)
SEM2 (UMAR 201)

प्रथम वर्ष बी.ए. मराठी ऐच्छिक (प्रत्येक सत्रात ३ श्रेयांकने)

प्रथम वर्ष बी.ए. मराठी या ऐच्छिक या विषयासाठी २०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षापासून नेमलेला अभ्यासक्रम प्रथम वर्ष बी.ए. मराठी ऐच्छिक अभ्यासक्रमात प्रथम सत्रात दोन नाटयकृती व दुसऱ्या सत्रात दोन ललित गद्याचा समावेश करण्यात आला आहे. या अभ्यासक्रमाची श्रेयांकन पद्धतीनुसार रचना करण्यात आली आहे. वरील अभ्यासक्रम दोन सत्रात विभागलेला असून, नेमलेल्या विशिष्ट तासिकामध्ये तो शिकवला जाणे आवश्यक आहे.

अभ्यासपत्रिकेचे उद्दिष्ट्ये -

मराठी साहित्याचा परिचय करून देत असताना साहित्याच्या अभ्यासाकडे वळणाऱ्या विद्यार्थ्यांना विशिष्ट वाङ्मय प्रकारचे ज्ञान मिळवून देणे व साहित्य प्रकाराचे आकलन करून देणे. हे प्रमुख उद्दिष्ट्ये या अभ्यासपत्रिकेचे आहे. मराठीतील नाटक आणि ललितगद्य या साहित्यप्रकारांचा परिचय करून देणे.

सत्र – पहिले - एकूण व्याख्याने – ४५, श्रेयांकने- ०३

घटक १ - नाटक या साहित्यप्रकाराचा सैद्धान्तिक परिचय (४८ मिनिटांच्या १५ तासिका) श्रेयांकन- १
नाटक या साहित्यप्रकाराची संकल्पना, नाटक या साहित्य प्रकाराचे घटक,
नाटकाचे महत्त्वाचे दोन प्रकार (शोकात्मिका व सुखात्मिका), नाटक एक संमिश्र कला, मराठी नाटकाच्या इतिहासातील महत्त्वाचे टप्पे.

घटक २ - देवभाबळी – प्राजक्त देशमुख, पॉप्युलर प्रकाशन, (४८ मिनिटांच्या १५ तासिका) श्रेयांकन १

घटक ३ – माझं घर – जयंत पवार, शब्दालय प्रकाशन, (४८ मिनिटांच्या १५ तासिका) श्रेयांकन १

प्रथम सत्रान्त परीक्षा -

गुण १००

वरील अभ्यासपत्रिकेचे सत्रान्त प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप पुढीलप्रमाणे ठरविण्यात आले आहे.

प्रथम वर्ष बी.ए. मराठी (ऐच्छिक)

- प्रश्न १- 'नाटक' या साहित्यप्रकाराचा सैद्धान्तिक परिचय यावर अंतर्गत पर्याय देऊन एक प्रश्न गुण २०.
- प्रश्न २ - देवभाबळी या नाटकावर अंतर्गत पर्याय देऊन एक प्रश्न गुण २०.
- प्रश्न ३ माझं घर या नाटकावर अंतर्गत पर्याय देऊन एक प्रश्न गुण २०.
- प्रश्न ४ प्रत्येक गटातील एकेक टीप लिहा (अंतर्गत पर्यायासह) गुण ३०.
- १) नाटकाचा सैद्धान्तिक परिचय
  - २) देवभाबळी या नाटकावर टिपा
  - ३) माझं घर या नाटकावर टिपा
- प्रश्न ५- अभ्यासपत्रिकेतील घटक २ व ३ वर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न प्रत्येक घटकावर ४ असे एकूण ८ वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे प्रश्न विचारले जातील परीक्षार्थींनी त्यापैकीकोणतेही ५ प्रश्न सोडवायचे आहेत. प्रत्येक योग्य उत्तरास २ गुण असे एकूण गुण १०

प्रथम वर्ष बी.ए. मराठी (ऐच्छिक)

सत्र दुसरे - एकूण व्याख्याने ४५, श्रेयांकने - ०३

घटक १- ललितगद्य या साहित्यप्रकाराचा सैद्धांतिक परिचय (१५ तासिका) श्रेयांकन - १
या साहित्यप्रकाराची संकल्पना, ललितगद्य या साहित्य प्रकाराचे विविध घटक व
विविध प्रकार आणि मराठीतील ललितगद्याचा इतिहास याचा परिचय करणे.

घटक २- इरावती कर्वे – परिपूर्ति

घटक ३- ग्रेस – चर्चबेल

दुसरी सत्रान्त परीक्षा

गुण १००

वरील अभ्यासपत्रिकेचे सत्रांत प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप पुढीलप्रमाणे ठरविण्यात आले आहे.

प्रथम वर्ष बी. ए. मराठी (ऐच्छिक)

प्रश्न १ – घटक १ वर अंतर्गत पर्यायांसह एक प्रश्न	गुण २०
प्रश्न २ - घटक २ मधील ललितगद्यावर अंतर्गत पर्याय देऊन एक प्रश्न	गुण २०
प्रश्न ३ - घटक ३ मधील ललितगद्यावर अंतर्गत पर्याय देऊन एक प्रश्न	गुण २०
प्रश्न ४ - प्रत्येक गटातील एकेक टीप लिहा - (अंतर्गत पर्यायांसह)	गुण ३०

१) ललितगद्याचा सैद्धान्तिक परिचय

२) घटक २ मधील ललितगद्य

३) घटक ३ मधील ललितगद्य

प्रश्न ५ - अभ्यासपत्रिकेतील घटक २ व ३ वर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न प्रत्येक घटकावर ४ असे एकूण ८
वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे प्रश्न विचारले जातील परीक्षार्थींनी त्यापैकी कोणतेही ५ प्रश्न सोडवायचे आहेत. प्रत्येक
योग्य उत्तरास २ गुण असे एकूण गुण १०.

FYBA-MAR- Comp
(To be implemented from 2022-23)
SEM-1 (UAMAR 1C1)

प्रथम वर्ष बी.ए. मराठी अनिवार्य

प्रथम वर्ष बी.ए. मराठी अनिवार्य या विषयासाठी २०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षापासून नेमलेला अभ्यासक्रम
सत्र – पहिले - एकूण व्याख्याने - ४० श्रेयांकने- ०२

गुण ५०

घटक १- निवडक कथांचा अभ्यास

- १) रत्नाकर मतकरी
- २) योगीराज वाघमारे
- ३) लक्ष्मण माने
- ४) भारत सासणे
- ५) उषाकिरणआत्राम
- ६) जयंत पवार
- ७) अशोक कौतिक कोळी
- ८) शिल्पा कांबळे
- ९) रफिक सूरज
- १०) बबन पोतदार
- ११) प्रणव सखदेव
- १२) विवेक कुडू

(कथांची नावे नंतर कळविण्यात येतील.)

घटक - २ व्यावहारिक मराठी - (घटकविषय) - (२० तासिका) - श्रेयांकन १

गुण ५०

व्यावहारिक मराठी या विषयासाठी घटकविषय

- १) मराठी लेखनाचे नियम व विरामचिन्हे
- २) वर्तमानपत्रासाठी वृत्तलेखन
- ३) वृत्तांतलेखन
- ४) अर्जलेखन
- ५) भाषांतर (इंग्रजीतून मराठीत)

सत्रांत परीक्षा

प्रथम सत्रान्त परीक्षा

गुण १००

वरील अभ्यासपत्रिकेचे सत्रांत प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप पुढीलप्रमाणे ठरविण्यात आले आहे.

प्रथम वर्ष बी.ए. मराठी (अनिवार्य)

प्रश्न १- घटक १ वर आधारित अंतर्गत पर्याय देऊन एक प्रश्न	गुण २०.
प्रश्न २ -घटक १ वर आधारित अंतर्गत पर्याय देऊन एक प्रश्न	गुण २०.
प्रश्न ३ -घटक १ वर आधारित चार पैकी दोन टिपा	गुण १०.
प्रश्न ४- मराठी लेखनाचे नियम व विरामचिन्हे या उपघटकावर आधारित अंतर्गत पर्यायासह प्रत्येकी ५ गुणांचे २ प्रश्न एकूण	गुण १०.
प्रश्न ५ - वर्तमानपत्रासाठी वृत्तलेखन या उपघटकावर अंतर्गत पर्यायासह १ प्रश्न	गुण १०
प्रश्न ६- वृत्तांतलेखन या उपघटकावर अंतर्गत पर्यायांसह १ प्रश्न	गुण १०
प्रश्न ७- अर्जलेखन या उपघटकावर अंतर्गत पर्यायांसह १ प्रश्न	गुण १०
प्रश्न ८- भाषांतर (इंग्रजीतून मराठीत) या उपघटकावर अंतर्गत पर्यायासह १ प्रश्न	गुण १०

संदर्भ सूची

- १) कथा : संकल्पना आणि समीक्षा - सुधा जोशी
- २) मराठी कथामूल्य आणि न्हास - जी. के. ऐनापुरे
- ३) रा. रं. बोराडे यांची कथा शोध आणि समीक्षा - व्यंकटी पावडे
- ४) मराठीतील कथनरूपे - वसंत आबाजी डहाके
- ५) कथनात्म साहित्य आणि समीक्षा - हरिश्चंद्र थोरात
- ६) स्त्रियांचे कथालेखन नवी दृष्टी, नवी शैली - डॉ. मंगला वरखेडे
- ७) मराठी कथा विसावे शतक - संपा. के. ज. पुरोहित

SEM- 2 (UAMAR 2C1)

सत्र – दुसरे - एकूण व्याख्याने ४०, श्रेयांक- ०२

वरील अभ्यासपत्रिकेचे प्रथम सत्रान्तप्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप पुढीलप्रमाणे ठरविण्यात आले आहे.

घटक १ निवडक कवितांचा अभ्यास (२० तासिका) श्रेयांकन १

गुण ५०

- १) आसावरी काकडे
- २) सिसिलिया कार्वालो
- ३) किशोर कदम
- ४) भगवान निळे
- ५) नीरजा
- ६) योगिनी राऊळ
- ७) छाया कोरेगावकर
- ८) आय. ए. पवार
- ९) वैभव सोनारकर
- १०) वीरधवल परब
- ११) अजीम नवाज राही
- १२) नीलकंठ शेंरे
- १३) महेंद्र गायकवाड
- १४) मच्छिंद्र चोरमारे
- १५) प्रतिभा सराफ
- १६) संजय बोरुडे
- १७) संजय बालघाटे
- १८) पितांबर कोडापे
- १९) हबीब भंडारे
- २०) योजना यादव
- २१) विनायक पवार
- २२) मेघराज मेश्राम
- २३) अनिल साबळे
- २४) नामदेव कोळी
- २५) हेमंत सोनकांबळे

(कविता नंतर कळविण्यात येतील.)

घटक - २ व्यावहारिक मराठी - (४ घटकविषय) - (२० तासिका) - श्रेयांकन १

- १) इतिवृत्तलेखन
- २) वर्तमान पत्रासाठी जाहिरातलेखन
- ३) उताऱ्यावरील प्रश्न
- ४) सारांशलेखन
- ५) निबंधलेखन

प्रश्न १- घटक क्र. १ वर आधारित पर्याय देऊन एक प्रश्न	गुण २०.
प्रश्न २- घटक क्र. १ वर आधारित पर्याय देऊन एक प्रश्न	गुण २०.
प्रश्न ३- घटक क्र. १ वर आधारित चार पैकी दोन टिपा	गुण १०.
प्रश्न ४- इतिवृत्तलेखन या उपघटकावर आधारित अंतर्गत पर्यायांसह १ प्रश्न	गुण १०
प्रश्न ५- वर्तमानपत्रासाठी जाहिरातलेखन या उपघटकावर अंतर्गत पर्यायांसह १ प्रश्न	गुण १०
प्रश्न ६- उताऱ्यावरील या उपघटकावर अंतर्गत पर्यायांसह १ प्रश्न	गुण १०
प्रश्न ७ - सारांशलेखन या उपघटकावर अंतर्गत पर्यायांसह १ प्रश्न	गुण १०
प्रश्न ८- निबंधलेखन या उपघटकावर अंतर्गत पर्यायांसह १ प्रश्न	गुण १०

संदर्भग्रंथ

१. कुलकर्णी, वा० ल०; मराठी कविता-जुनी आणि नवी, पॉप्युलर प्रकाशन आणि मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९८७.
२. गणोरकर, प्रभा (संपा०); संक्षिप्त मराठी वाङ्मयकोश, (१९२० पासून २००३ पर्यंतचा कालखंड), जी० आर० भटकळ फाउंडेशन, मुंबई, २००४.
३. भागवत, श्री० पु० व इतर (संपा०); साहित्य-अध्यापन आणि प्रकार, पॉप्युलर प्रकाशन गृह, मुंबई.
४. पाटणकर, वसंत; कविता: संकल्पना, निर्मिती आणि समीक्षा, मराठी विभाग, मुंबई विद्यापीठ व अनुभव प्रकाशन, मुंबई, १९९५.
५. पाटणकर, वसंत, शोध कवितेचा, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, २०११. ६. डहाके, वसंत आबाजी; कवितेविषयी, स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९९.
७. बेडेकर, दि० के०; आधुनिक मराठी काव्य उद्गम आणि भवितव्य, नागपूर विद्यापीठ, नागपूर, १९६९.
८. रसाळ, सुधीर; काही मराठी कवी जाणवा आणि शैली, जनशक्ती वाचक चळवळ, औरंगाबाद, आवृत्ती ३ री, २०११.
९. करोगल, सुषमा (संपा०); स्वातंत्र्योत्तर मराठी कविता, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, १९९९.
१०. गाडगीळ, डॉ. स. रा., काव्यशास्त्रप्रदीप, व्हीनसप्र काशन, पुणे, २०१६
११. रसाळ, सुधीर, कविता आणि प्रतिमा, मौज प्रकाशनगृह, मुंबई, १९८२
१२. गाडगीळ, डॉ. स. रा., मराठी काव्याचे मानदंड (खंड पहिला), पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २००५

